

Teresa Dobrzyńska

"O strukturze akapitu", Jelena Paduczewa, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/42, 116

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ PADUCZEWA Jelena: O strukturze akapitu. Przeł. T. Dobrzyńska. W: O spójności tekstu. Praca zbiorowa pod redakcją M.R. Mayenowej. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXI, s. 95-103.

Artykuł zajmuje się składnią ponadzdaniową wypowiedzi o charakterze opisowym, formułuje zasadę spójności funkcjonującą w obrębie akapitu /"Spójność tekstu w akapicie jest oparta w znacznej mierze na powtarzaniu w przyległych zdaniach tych samych elementów semantycznych"/. Powtarzalność dotyczy nazw. Autorka wprowadza pojęcie nazwy dominowanej. "Nazwa /z danego zdania/ jest dominowana, jeśli spełnia jeden z dwóch warunków: 1/ oznacza przedmiot wspomniany już w poprzednich zdaniach tego tekstu /dominacja bezpośrednia/; 2/ oznacza przedmiot, w całości jeszcze nie wymieniany, którego część stanowi przedmiot wymieniony poprzednio /dominacja pośrednia/." Pojęcie to pozwala sformułować następującą regułę spójności: wszystkie początkowe nazwy zdań akapitu /z wyjątkiem pierwszego zdania/ są w tekstach opisowych nazwami dominowanymi.

BP/42

T.D.

/I/ PISARKOWA Krystyna: Dystrybucja i zakres funkcji zaimka odmiennego. W: O spójności tekstu. Praca zbiorowa pod redakcją M.R. Mayenowej. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXI, s. 123-139.

Analiza układów nominalnych realizowanych przez rzeczownik, zaimek i zero zaimkowe - od prostych, dwuelementowych konstrukcji po układy wieloelementowe, odpowiadające wypowiedziom ponadzdaniowym - pozwala określić dystrybucję i funkcję zaimka/przykładowo omówiony zaimek osobowy 3 os. l.poj./ w tekście prozaiicznym. "Zaimek jest najniezbędniejszym »słówkiem funkcyjnym« ustalającym związek między zdaniami kontekstu." Precyzyjność nawiązań zaimkowych gwarantowana jest przez różnorodność zaimków - ich "zdolność fleksyjną". Autorka pokazuje współzależność nawiązań zaimkowych, rzeczownikowo-synonimicznych i rzeczownikowych poprzedzonych zaimkiem wskazującym. Omówiono również funkcję interpunkcyjną zaimka.

BP/42

T.D.